

Zadatak 21. U sljedećoj tablici zadana su tri podatka o geometrijskom nizu. Izračunaj preostala dva.

	n	q	a_1	a_n	S_n
1)		2	4	1 024	
2)	7		4	108	
3)			3	96	189
4)	5	2	2		
5)		2	8		4 088
6)	7	2		128	

Rješenje. 1) Zadano je $q = 2$, $a_1 = 4$, $a_n = 1024$. Uvrstimo li zadane podatke u formulu $a_n = a_1 \cdot q^{n-1}$ možmo izračunati n :

$$1024 = 4 \cdot 2^{n-1} / : 4$$

$$2^{n-1} = 256 = 2^8 \implies n = 9;$$

Sada pomoću dobivenog n izračunajmo traženu sumu S_9 :

$$S_9 = 4 \cdot \frac{2^9 - 1}{2 - 1} = 4 \cdot 511 \implies S_9 = 2044;$$

2) Zadano je $n = 7$, $a_1 = 4$, $a_7 = 108$. Iz formule $a_7 = a_1 \cdot q^6$ možemo izračunati kvocijent:

$$a_7 = a_1 q^6 = 4q^6 = 108$$

$$q^6 = 27 \implies q = \pm\sqrt[3]{3};$$

Sada pomoću dobivenih kvocijenta i zadanih podataka izračunajmo $(S_7)_1$ i $(S_7)_2$:

$$S_7 = 4 \cdot \frac{(\pm\sqrt[3]{3})^7 - 1}{\pm\sqrt[3]{3} - 1}$$

$$(S_7)_1 = 4 \cdot \frac{27\sqrt[3]{3} - 1}{\sqrt[3]{3} - 1} \cdot \frac{\sqrt[3]{3} + 1}{\sqrt[3]{3} + 1}$$

$$\implies (S_7)_1 = 2(27\sqrt[3]{3} - 1)(\sqrt[3]{3} + 1);$$

$$(S_7)_2 = 4 \cdot \frac{-27\sqrt[3]{3} - 1}{-\sqrt[3]{3} - 1} \cdot \frac{-\sqrt[3]{3} + 1}{-\sqrt[3]{3} + 1}$$

$$\implies (S_7)_2 = 2(27\sqrt[3]{3} + 1)(\sqrt[3]{3} - 1);$$

3) Zadano je $a_1 = 3$, $a_n = 96$, $S_n = 189$. Pomoću zadanih podataka dobijemo dvije jednadžbe s dvije nepoznanice:

$$96 = 3 \cdot q^{n-1} / \cdot \frac{q}{3}$$

$$189 = 3 \cdot \frac{q^n - 1}{q - 1} / : 3$$

$$q^n = 32q$$

$$63 = \frac{32q - 1}{q - 1}$$

Sada iz druge jednačbe izračunamo q :

$$32q - 1 = 63q - 63$$

$$-31q = -62 \implies q = 2;$$

Da bi dobili n uvrstimo dobiveni kvocijent u prvu jednačbu:

$$2^n = 32 \cdot 2 = 64 \implies n = 6;$$

4) Zadano je $n = 5$, $q = 2$, $a_1 = 2$. Uvrštavanjem zadanog u jednačbe

$$a_5 = a_1 \cdot q^4 \text{ i } S_5 = a_1 \frac{q^5 - 1}{q - 1} \text{ dobijemo tražene podatke:}$$

$$a_5 = a_1 q^4 = 2 \cdot 2^4 \implies a_5 = 32;$$

$$S_5 = a_1 \frac{q^5 - 1}{q - 1} = 2 \cdot \frac{32 - 1}{2 - 1} = 2 \cdot 31 \implies S_5 = 62;$$

5) Zadano je $q = 2$, $a_1 = 8$, $S_n = 4088$. Uvrštavanjem zadanih podataka u formulu za sumu izračunat ćemo n :

$$4088 = 8 \cdot \frac{2^n - 1}{2 - 1} / : 8$$

$$511 = 2^n - 1$$

$$2^n = 512 \implies n = 9;$$

Sada izračunajmo posljednji traženi podatak, a_9 :

$$a_9 = a_1 q^8 = 8 \cdot 2^8 = 2^{11} \implies a_9 = 2048;$$

6) Zadano je $n = 7$, $q = 2$, $a_7 = 128$. Iz $a_7 = a_1 \cdot q^6$ izračunamo a_1 :

$$128 = a_1 \cdot 2^6$$

$$128 = a_1 \cdot 64 \implies a_1 = 2;$$

Još preostaje nam izračunati traženu sumu S_7 :

$$S_7 = 2 \cdot \frac{2^7 - 1}{2 - 1} = 2 \cdot (128 - 1) \implies S_7 = 254.$$